

Методичні рекомендації до семінару-практикуму

«Формування медіаграмотності педагогів ЗДО»

Семінар-практикум 27.01.22р.

*Підготувала Зубаль І.М. методист відділу
дошкільної та початкової освіти
Тернопільського ОКІППО*

Медіаграмотність — сукупність знань, навичок та умінь, які дозволяють людям аналізувати, критично оцінювати і створювати повідомлення різних жанрів і форм для різних типів медіа, а також розуміти й аналізувати складні процеси функціонування медіа в суспільстві та їхній вплив на свідомість людини, її поведінку.

В основі медіаграмотності — модель, яка заохочує людей замислюватися над тим, що вони дивляться, бачать, читають. Медіаграмотність дозволяє споживачам критично аналізувати медіаповідомлення з тим, аби помічати там пропаганду, цензуру або однобокість в новинах і програмах суспільного інтересу (і причини таких дій також), а також розуміти як такі фактори як особа власника медіа, модель фінансування впливають на інформацію і кут її подачі.

Слід зазначити, що особливістю сучасного етапу розвитку суспільства, його інформаційного простору, є тенденція до візуалізації контенту (перетворення вербальної форми в аудіовізуальну), що зумовлено широкими можливостями новітніх технологій. У соціальному аспекті ця тенденція виражається у наступному:

- під тиском відео і кіно читання вимивається із структури дозвілля молоді;
- рідке читання у багатьох дорослих призводить до того, що за дослідженням ЮНЕСКО сформульовано як “функціональна неписьменність” — забуття умінь і навиків, набутих ще в школі.

Оскільки медіаосвіта має величезний інформаційний, мотиваційний та дидактичний потенціал у навчально-виховному процесі, завданням її є формування медіакомпетентності педагога. Від того, наскільки розвинута буде

індивідуальність педагога, його свідомість, самостійне мислення, уміння використати засоби масової комунікації в освітньому процесі залежить ефективність навчального процесу.

Медіаосвіта дорослих – форма безперервної освіти, заснована на використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і новітніх медіа; забезпечує вирівнювання досвіду поколінь (зокрема старшого покоління, соціалізація якого відбувалася в умовах іншої системи мас-медіа), постійний особистісний розвиток і підвищення кваліфікації. Медіаосвіта дорослих є необхідною складовою інформаційної безпеки держави в умовах зовнішньої інформаційної агресії і пропаганди, сприяє стійкості населення до деструктивних медіаінформаційних впливів.

Медіаосвіта дошкільна є принципово інтегрованою і спрямована на збалансований естетичний та інтелектуальний розвиток особистості дитини (включаючи різні форми агресивного медіасередовища (у тому числі від інформаційного «сміття», невідповідних віковим можливостям психіки дитини інформаційних впливів, зокрема продукції, що містить елементи насильства, жахів, еротики), уміння орієнтуватись, обирати і використовувати адаптовану, відповідно до вікових норм, медіапродукцію.

На сучасному етапі розвитку суспільства в життя дитини почали інтенсивно, все рішучіше входили різноманітні гаджети, які загалом збагачують життя. Сучасний світ, який так стрімко входить у життя дитини і супроводжує її протягом всього життя, — це світ особливих технічних об'єктів (комп'ютерної та цифрової техніки).

Цифрова компетентність — це сукупність знань, здібностей, особливостей характеру і поведінки, які необхідні для того, щоб дитина могла використовувати комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язання ігрових або освітніх завдань. Наголосимо, що система технічних засобів, якими мають з її використанням оволодіти діти, повинна узгоджуватись з тими системами знань, пізнавальних

дій та морально-етичної поведінки, які вже утвердилися в освітніх програмах. Тож потреба у співучасті, координації та взаємній відповідальності за розвиток дитини набуває принципового значення.

Формування в дітей цифрової компетентності передбачає такі форми роботи:

- бесіди про інформаційно-комунікаційні та цифрові технології та їх значення в житті сучасної людини, про будову та складники комп'ютера;
- практичні заняття, спрямовані на засвоєння дошкільником елементарних прийомів роботи за комп'ютером, розвиток його здібностей, розширення та поглиблення уявлень про навколишній світ за допомогою спеціальних комп'ютерних програм.

Надзвичайно велика роль роботи щодо формування цифрової компетентності під час організації навчання дітей, які мають особливі освітні потреби. Використання комп'ютерної та цифрової техніки (комп'ютер, планшет) покращує процес сприймання мови і навчання глухонімих говорити, а для дітей з обмеженими можливостями руху пришвидшує темп формування навичок письма тощо.

Для практичних занять слід використовувати навчально-розвивальні та ігрові комп'ютерні програми, спеціально розроблені для дошкільнят, зміст та оформлення яких відповідає віковим психофізіологічним особливостям дітей. Інше програмне забезпечення не використовується. Тривалість заняття — не більше 15 хв. Недоцільним є одночасне використання одного комп'ютера двома або більше дітьми.

Організовуючи роботу старшого дошкільника з комп'ютерною або цифровою технікою (планшет, інтерактивна дошка), педагог має дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог, визначених нормативними документами. *Ігри та заняття* з використанням комп'ютерної та цифрової техніки проводяться відповідно до загального плану освітньої роботи з

дітьми в закладі дошкільної освіти.

Вихователь має стати основним радником для дитини, повинен вміти правильно спрямувати її інтереси, організувати її освітню діяльність відповідно до психологічних особливостей сприйняття, вчасно прийти на допомогу з підказкою, щоб дитина не втратила інтересу до пізнання. Значну увагу сучасний вихователь повинен приділяти підготовчій роботі зі створення освітнього середовища, в якому будуть забезпечені потреби кожної дитини.

У сучасному світі комп'ютерна та цифрова техніка є своєрідним «інтелектуальним знаряддям», що дає людині змогу вийти на новий інформаційний рівень. Його можна розглядати і як сучасний засіб діяльності старшого дошкільника. Дитина, яка оволоділа елементарною цифровою компетентністю, здатна краще розмірковувати, розв'язувати завдання не тільки з опорою на наочність, але й у внутрішньому (мисленнєвому) плані, почуватися впевненою у власних силах.

Доцільно ознайомити дітей із можливостями використання комп'ютерної та цифрової техніки в різних царинах життя суспільства; *сформувати* знання, вміння та навички, потрібні для свідомого оволодіння елементами цифрової грамотності.

Важливо формувати в старших дошкільників елементарне уявлення про комп'ютерну та цифрову техніку як сучасні технічні засоби, що:

- *розширюють* інформаційні обрії, *допомагають* орієнтуватись у світі в умовах високої технізації життя;
- *створюють* передумови для розвитку теоретичного мислення, елементарної рефлексії та усвідомлення способів дій;
- **ознайомлюють** з особливостями комп'ютера, зі способами керування ним за допомогою клавіатури, миші;
- *виховують* здатність розмірковувати, варіювати, використовувати попередній **досвід**;
- вчать дотримуватися правил безпечної поведінки під час роботи з

комп'ютером.

Інформаційні ресурси:

Блог «Дошкільна освіта Тернопільської області», підсторінка ["Медіаграмотність"](#);

<https://www.aup.com.ua/> - сайт Академії Української Преси;

<https://medialiteracy.org.ua/> - портал "Медіаосвіта та медіаграмотність";

<https://www.facebook.com/aupfoundation/> - сторінка "Академії Української Преси" у facebook

Парціальні програми з розробками занять:

«[ПАРЦІАЛЬНА ПРОГРАМА З МЕДІАОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ](#)
[«МЕДІАДОШКІЛЬНИК»](#)» (для дітей старшого дошкільного віку (6 рік життя);

[Парціальна програма розвитку творчих здібностей дітей 4-6 років на заняттях із малювання з використанням елементів медіаосвіти "КАЗКИ І ФАРБИ"](#);

[ПАРЦІАЛЬНА ПРОГРАМА "МЕДІАСВІТ ДЛЯ ДОШКІЛЬНЯТ"](#) для дітей старшого дошкільного віку